

The Correlation between Early Maladaptive Schemas and Myers-Briggs Personality Dimensions in Medical Students

Seyed Davood Mohammadi¹, Parvin Rahmatinejad^{2*}, Seyed Reza Seyedtabae¹, Valliollah Akbari¹

¹Department of Psychology,
Sahamieh Psychiatric
Hospital, Qom University of
Medical Sciences, Qom,
Iran.

²Sahamieh Psychiatric
Hospital, Qom University of
Medical Sciences, Qom,
Iran.

*Corresponding Author:
Parvin Rahmatinejad,
Sahamieh Psychiatric
Hospital, Qom University of
Medical Sciences, Qom,
Iran.

Email:
rahmatinejadp@yahoo.com.

Received: 26 Feb, 2017

Accepted: 10 Sep, 2017

Abstract

Background and Objectives: Cognitive psychologists consider schemas as cognitive structures, which affect the person in selecting, encoding, and processing information obtained from the environment. The purpose of this study was to investigate the correlation between Myers-Briggs personality dimensions and early maladaptive schemas in medical students.

Methods: In this descriptive-correlational research, 120 students (60 females and 60 males), were selected through convenience sampling method and answered to Yang's Schema questionnaire and Myers-Briggs Type Inventory. Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and independent t-test.

Results: In this study, no difference was observed between the two groups in Myers-Briggs Personality dimensions. Both groups obtained the highest scores in perception and extraversion. There was a significant difference between the two groups in impaired limits domain and females obtained higher scores in this domain. Also, there was a significant positive correlation between introversion dimension of Myers-Briggs Personality Profiling and impaired limits domain. There were also significant negative correlations between judgment dimension and schemas of disconnection and rejection, impaired autonomy and performance, over vigilance and inhibition, and impaired limits domain. Sensation dimension and impaired limits schema showed significant positive correlation.

Conclusion: Findings of this research provide some evidence on correlation between maladaptive schemas and personality types.

Keywords: Early maladaptive schemas; Personality; Medical students; Psychology.

همبستگی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ابعاد شخصیتی مایرز-بریگز در دانشجویان پزشکی

سید داود محمدی^۱، پروین رحمتی نژاد^{۲*}، سیدرضا سیدطیابی^۱، ولی الله اکبری^۱

چکیده

گروه روانپزشکی، بیمارستان اعصاب و روان سهامیه، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲بیمارستان اعصاب و روان سهامیه، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

زمینه و هدف: روانشناسان شناخت گرا، طرحواره‌ها (Schema) را ساختارهایی شناختی می‌دانند که فرد را در گزینش، رمزگردانی و پردازش اطلاعات به دست آمده از محیط تحت تأثیر قرار می‌دهند. هدف از این مطالعه بررسی همبستگی بین ابعاد شخصیتی مایرز-بریگز و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در دانشجویان پزشکی بود.

روش بررسی: در این پژوهش که از نوع توصیفی - همبستگی بود، ۱۲۰ دانشجو (۶۰ دختر و ۶۰ پسر) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به سؤالات ۲ پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار یانگ و سنخ‌نمای مایرز - بریگز پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از آماره‌های ضریب همبستگی پیرسون و تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: در این مطالعه، تفاوتی میان دو گروه دختر و پسر در ابعاد شخصیتی مایرز-بریگز مشاهده نشد. هر دو گروه بیشترین نمره را در بُعد برونگرایی و ادراکی کسب کردند. بین دو گروه، تفاوت معنی‌داری در طرحواره‌های حوزه محدودیت مختل وجود داشت و دختران در این حوزه، نمرات بیشتری را به دست آوردند. همچنین بین بُعد درونگرایی شخصیت مایرز-بریگز و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی مثبت معنی‌داری وجود داشت. بین بُعد قضاوتی نیز با طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، گوش‌به‌زنگی بیش از حد، بازداری و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی منفی معنی‌داری وجود داشت. بُعد حسی با طرحواره‌های حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی مثبت معنی‌داری نشان داد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاضر، شواهدی را برای همبستگی بین طرحواره‌های ناسازگار با تیپ‌های شخصیتی فراهم می‌آورد.

کلید واژه‌ها: طرحواره‌های ناسازگار اولیه؛ شخصیت؛ دانشجویان پزشکی؛ روانشناسی.

*نویسنده مسئول مکاتبات:

پروین رحمتی نژاد، بیمارستان اعصاب و روان سهامیه، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران؛

آدرس پست الکترونیکی:
rahmatinejadp@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۲/۷

تاریخ پذیرش: ۹۶/۶/۱۹

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Mohammad SD, Rahmatinejad P, Seyedtabaee SR, Akbari V. The correlation between early Maladaptive Schemas and Myers-briggs personality dimensions in medical students. Qom Univ Med Sci J 2018;11(11):87-94. [Full Text in Persian]

مقدمه

روانشناسان شناخت‌گرا، طرحواره‌ها (Schema) را ساختارهایی شناختی می‌دانند که فرد را در گزینش، رمزگردانی و پردازش اطلاعات به‌دست‌آمده از محیط، تحت تأثیر قرار می‌دهند (۱). از آنجایی که طرحواره‌ها براساس تجارب اولیه و گذشته فرد شکل گرفته‌اند؛ لذا دریافت‌ها، ادراکات و ارزیابی‌های بُعدی فرد از اطلاعات به‌دست‌آمده از محیط را نیز جهت می‌دهند. در واقع، طرحواره‌ها از چهارچوبی برخوردارند که می‌تواند تجارب شخصی افراد در رابطه با خود، دنیا و دیگران را سازمان‌دهی کرده و انسجام بخشد (۲). همچنین طرحواره‌ها ممکن است موجب تحریف و سوگیری در تفسیر اندوخته‌های پیشین یا اطلاعات جدید شوند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه که اغلب در کودکی یا نوجوانی شکل می‌گیرند، در مسیر زندگی تداوم دارند و به‌شدت ناکارآمد هستند (۱). Yang در حدود ۱۵ طرحواره شناختی ناسازگار را مشخص ساخته و به نقش و کارکرد هریک از آنها پرداخته است (۲).

از آنجایی که طرحواره‌ها به‌عنوان چارچوبی برای پردازش اطلاعات به کار می‌روند و تعاملات هیجانی افراد را در ارتباط با موقعیت‌های زندگی و ارتباطات بین‌فردی تعیین می‌کنند؛ به‌نظر می‌رسد با صفات شخصیتی افراد نیز ارتباط داشته باشند (۳).

چنان‌که در نظریات رفتاردرمانی شناختی نیز گفته می‌شود شخصیت، نظامی منسجم از مؤلفه‌های شناختی، عاطفی، انگیزشی و ابزاری است (۴). شخصیت یکی از عمیق‌ترین و گسترده‌ترین مباحث موجود میان نظریه‌پردازان و صاحب‌نظران دانش روانشناسی است. در حیطه علم روانشناسی، موضوع شخصیت از جنبه‌های مختلف مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است، که ماهیت و چگونگی رشد، سلامت، اختلال و تیپ‌های شخصیتی، از مهم‌ترین این جنبه‌ها هستند. محققان مختلف در تلاش بوده و هستند تا ابعاد مختلف شخصیتی، ماهیت رشد و نحوه ارتباط مؤلفه‌های گوناگون شخصیتی با یکدیگر را کشف و شناسایی کنند.

تیپ (سنخ) روان‌شناختی (Psychological type) ترجیحات روان‌شناختی (Psychological Preference) افراد را در توجه، دریافت، پردازش و تصمیم‌گیری درباره انواع اطلاعات، همچنین

مدل جامعی از پویایی‌های ذهنی فرد در سازگاری، مقابله و پیشرفت در زندگی نشان می‌دهد (۵). سنخ‌نمای مایرز - بریگز (Myers Briggs Type Inventory, MBTI)، یکی از ابزارهای سنجش شخصیت است که تمایلات و گرایش‌های فرد را مشخص کرده و نتایج آن، نشان‌دهنده تفاوت ارزشمندی در بین افراد سالم و طبیعی می‌باشد. سنخ‌نمای مایرز - بریگز با دربرگرفتن ۱۶ تیپ شخصیت، به افراد کمک می‌کند که خود، انگیزه‌ها و توانایی‌های موجود و بالقوه‌شان را بشناسند (۶).

مطالعات مختلفی به آشکارسازی و شناخت بیشتر از رابطه بین طرحواره‌های شناختی با انواع تیپ‌های شخصیتی، اختلالات شخصیت، ویژگی‌ها و صفات مختلف پرداخته‌اند؛ برای مثال در یک مطالعه که با هدف بررسی روابط بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و پنج عامل شخصیت در فرزندان اول، میانی و آخر انجام گرفت، مشخص گردید صفات شخصیتی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه، رابطه معنی‌داری دارد. از دیگر نتایج تحقیق این بود که بین فرزندان اول، میانی و آخر از لحاظ صفات شخصیت و طرحواره‌های ناسازگار اولیه، تفاوت معنی‌داری وجود داشت (۷). با وجود مطالعات زیادی که در حوزه شخصیت صورت گرفته است، تصویر روشنی از روابط میان طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی افراد در دست نیست؛ بنابراین در این پژوهش به بررسی و مقایسه همبستگی ابعاد شخصیتی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با استفاده از سنخ‌نمای شخصیت مایرز - بریگز و طرحواره‌های ناسازگار یانگ در دانشجویان پزشکی پرداخته شد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند در حوزه تئوری‌های شخصیت، آسیب‌شناسی و درمان، کاربرد فراوانی داشته باشد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک تحقیق کاربردی و از نوع مطالعات توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری را تمامی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم مشغول به تحصیل در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۴ تشکیل می‌دادند. ۱۲۰ دانشجو (۶۰ پسر و ۶۰ دختر) به‌صورت نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. انتخاب این تعداد براساس امکانات تیم تحقیق بود. علت استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس این بود که در محیط دانشگاه (دانشکده‌ها یا خوابگاه‌ها) نمونه‌گیری در

بین ۰/۸۷-۰/۶۸ و ضریب بازآزمایی به فاصله ۶ هفته، ۰/۸۳ به دست آمد (۸). در ایران، آهی با اجرای فرم کوتاه پرسشنامه یانگ در دانشجویان دانشگاه‌های تهران، ضرایب پایایی را در دامنه‌ای بین ۰/۹۰-۰/۷۱ گزارش کرد که نشان‌دهنده همسانی درونی بالا برای ۱۲ خرده‌مقیاس (از ۱۵ خرده‌مقیاس فرض شده توسط Young) این پرسشنامه بود (۹).

سنخ‌نمای مایرز - بریگز: سنخ‌نمای مایرز - بریگز توسط Mayers & Briggs در سال ۱۹۹۸ برای قابل‌درک و کاربردی‌شدن نظریه تیپ‌های روان‌شناختی Young در زندگی روزمره ساخته شده است. این آزمون دارای ۸۷ سؤال بوده و پاسخ‌دهندگان باید در هر سؤال صرفاً یکی از گزینه‌های الف یا ب را انتخاب کنند. سنخ‌نمای مایرز - بریگز شامل چهار مقیاس دوقطبی است که عبارتند از: مقیاس‌های برون‌گرایی - درون‌گرایی (Psychological Function & Extroversion- Introversion scale, EI)

فکری - احساسی (Thinking- Feeling scale, TF)،

حسی - شهودی (Sensation- Intuition scale, SN) و قضاوتی - ادراکی (Judgment- Perception scale, JP).

با کنار هم قرار گرفتن چهار بُعد شخصیتی از چهار مقیاس تیپ‌نمای مایرز - بریگز، تیپ شخصیت فرد که یک کد چهار حرفی است به دست می‌آید. تعامل ابعاد مختلف در داخل یک تیپ، منجر به ۱۶ تیپ شخصیت متفاوت در سنخ‌نمای

مایرز - بریگز می‌شود. در ایران، محمودیان دهکردی این ابزار را مورد اعتباریابی قرار داد که بر این اساس ضریب پایایی مقیاس‌های مایرز - بریگز به شیوه آلفای کرونباخ و بازآزمایی محاسبه گردید و نتایج به روش آلفا برای برون‌گرایی - درون‌گرایی (۰/۷۶)، حسی - شهودی (۰/۷۰)، فکری - احساسی (۰/۷۷)، قضاوتی - ادراکی (۰/۷۹) و به روش بازآزمایی برای برون‌گرایی (۰/۹۵)، حسی - شهودی (۰/۹۲)، فکری - احساسی (۰/۹۳) و قضاوتی - ادراکی (۰/۹۴) به دست آمد. همبستگی نمرات در بین مقیاس‌های پرسشنامه پنج عاملی شخصیت و نمرات مقیاس‌های MBTI نشان داد بین نمرات مقیاس‌های دو آزمون، همبستگی معنی‌داری وجود دارد. دامنه ضرایب بین ۰/۵۹-۰/۳۹ متغیر بود (۱۰). این مطالعه با کد مصوبه کمیته اخلاق پژوهش (به شماره IR.MUQ.REC.1392.28) به تصویب رسید.

دسترس می‌تواند تا حد قابل‌ملاحظه‌ای برآیندی از نمونه‌گیری تصادفی باشد؛ زیرا در این شیوه از نمونه‌گیری، توزیع دانشجویان در دسترس برای قرارداد در نمونه، بسیار تصادفی است.} از دانشجویان خواسته شد تا به سؤالات پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار یانگ، سنخ‌نمای مایرز - بریگز و پرسشنامه دموگرافیک پاسخ دهند. معیار ورود به مطالعه، رضایت دانشجو برای شرکت در پژوهش و معیار خروج، عدم رضایت برای شرکت در تحقیق بود.

از شرکت‌کنندگان رضایت‌نامه کتبی جهت شرکت در پژوهش اخذ گردید، همچنین پرسشنامه‌ها در زمان مناسب توسط آن‌ها تکمیل شده و به آنها اطمینان داده شد که داده‌ها به صورت جمعی تحلیل شده و محرمانه خواهد ماند.

پرسشنامه طرح‌واره یانگ. این پرسشنامه توسط Young طراحی شده و یک ابزار خودگزارشی و شش درجه‌ای لیکرتی به منظور ارزیابی طرح‌واره‌ها می‌باشد. در پژوهش حاضر از فرم کوتاه ۷۵ سؤالی استفاده گردید. فرم کوتاه پرسشنامه طرح‌واره یانگ از ۱۵ طرح‌واره ناسازگار اولیه ساخته شده که ۱۵ طرح‌واره را در قالب ۵ حوزه می‌سنجد که عبارتند از: محرومیت هیجانی (Emotional Deprivation)، طرد/ بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/ بدرفتاری، انزوای اجتماعی (Social Alienation)، بیگانگی، نقص - شرم، خودگردانی، عملکرد مختل - شکست، وابستگی - بی‌کفایتی (Dependency Subjugation)، آسیب‌پذیری نسبت به بیماری، خودتحوّل‌نا یافته - گرفتار، محدودیت‌های مختل، استحقاق، بزرگ‌منشی، خودکنترلی ناکافی، دیگر جهت‌مندی، اطاعت، فداکاری (Self-sacrifice)، گوش‌به‌زندگی بیش از حد، بازداری هیجانی و معیارهای سرسختانه (Unrelenting Standards) - بیش‌انتقادی (Insufficient self-control).

در این پرسشنامه هر ۵ پرسش یک طرح‌واره سنجیده می‌شود. چنانچه میانگین هر خرده‌مقیاس بالاتر از ۲/۵ باشد آن طرح‌واره ناکارآمد است.

پایایی و روایی این ابزار در پژوهش‌های متعددی به اثبات رسیده است. در مطالعه‌ای که در جامعه هلند به منظور تعیین پایایی و قدرت تمایز این پرسشنامه انجام شد، نتایج ضریب پایایی دو نیمه

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴، آماره‌های توصیفی (میانگین $\pm$ انحراف معیار) و آماره‌های استنباطی (تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون) تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش، میانگین سنی دانشجويان شرکت‌کننده، $19/5 \pm 8/9$ بود که میانگین سنی دانشجويان دختر، $19/1 \pm 9/4$ و دانشجويان پسر، $20/0 \pm 8/4$ به دست آمد. در میان ابعاد شخصیتی مايرز - بريگزر، هر دو جنس بیشترین نمره را در بُعد شخصیتی برونگرا (میانگین $28/33$ در دختران و $28/73$ در پسران) و ادراکی (میانگین $25/40$ در دختران و $24/60$ در پسران) کسب کردند. کمترین نمره در پسران مربوط به بُعد شخصیتی شهودی (با میانگین $13/25 \pm 4/06$) و در دختران مربوط به بُعد شخصیتی

احساسی (با میانگین $12/36 \pm 4/59$) بود. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی مستقل، بین دو جنس از نظر ابعاد شخصیتی، تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. در میان طحواره‌های شناختی، هر دو جنس بیشترین نمره را در حوزه طحواره‌های بریدگی و طرد کسب کردند (میانگین $50/50$ در دختران و $49/70$ در پسران). کمترین نمره در هر دو جنس مربوط به طحواره‌های حوزه دیگر جهت‌مندی (در پسران با میانگین $26/80 \pm 6/50$ و در دختران با میانگین $26/00 \pm 7/60$) بود. آزمون تی مستقل بین دو جنس نشان داد در طحواره‌های ناسازگار حوزه محدودیت‌های مختل، تفاوت معنی‌داری وجود دارد (در سطح معنی‌داری $0/025$). در این پژوهش دختران نمرات بالاتری را در طحواره‌های حوزه محدودیت‌های مختل به‌دست آوردند (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: مقایسه میانگین نمرات دو گروه در زیرمقیاس‌های طحواره‌های ناسازگار اولیه و ابعاد شخصیتی مايرز - بريگزر

متغیرها	جنس	تعداد	میانگین $\pm$ انحراف معیار	t	سطح معنی‌داری
برونگرایی	پسر	۶۰	$28/7 \pm 5/5$	۰/۳	۰/۷۰
	دختر	۶۰	$28/3 \pm 6/1$		
درونگرایی	پسر	۶۰	$24/7 \pm 4/5$	-۱/۴	۰/۱۵
	دختر	۶۰	$25/8 \pm 3/5$		
احساسی	پسر	۶۰	$14/4 \pm 5/4$	۱/۲	۰/۰۶
	دختر	۶۰	$12/3 \pm 4/5$		
تفکری	پسر	۶۰	$21/7 \pm 4/6$	۰/۰۱	۰/۹۸
	دختر	۶۰	$21/7 \pm 5/2$		
قضاوتی	پسر	۶۰	$21/8 \pm 4/0$	۰/۶	۰/۵۴
	دختر	۶۰	$21/4 \pm 3/3$		
ادراکی	پسر	۶۰	$24/6 \pm 5/2$	-۰/۷	۰/۴۳
	دختر	۶۰	$25/4 \pm 5/1$		
شهودی	پسر	۶۰	$13/2 \pm 4/0$	-۱/۷	۰/۰۸
	دختر	۶۰	$14/7 \pm 5/4$		
حسی	پسر	۶۰	$19/8 \pm 5/1$	۱/۶	۰/۱۱
	دختر	۶۰	$18/3 \pm 4/4$		
حوزه بریدگی و طرد	پسر	۶۰	$49/7 \pm 15/3$	-۰/۲	۰/۷۸
	دختر	۶۰	$50/5 \pm 18/9$		
حوزه خودگردانی و عملکرد مختل	پسر	۶۰	$32/3 \pm 11/3$	-۰/۹	۰/۳۳
	دختر	۶۰	$34/5 \pm 13/6$		
حوزه دیگر جهت‌مندی	پسر	۶۰	$26/8 \pm 6/5$	۰/۶	۰/۵۴
	دختر	۶۰	$26 \pm 7/6$		
حوزه گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری	پسر	۶۰	$29/1 \pm 10/4$	-۱/۲	۰/۲۱
	دختر	۶۰	$31/4 \pm 9/3$		
حوزه محدودیت‌های مختل	پسر	۶۰	$27/3 \pm 9/4$	-۲/۸	۰/۰۲۵
	دختر	۶۰	$30/3 \pm 7/8$		

بین بُعد درونگرایی شخصیت مایرز - بریگز و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی مثبت معنی‌داری مشاهده گردید ($r=0/18$). همچنین بین بُعد قضاوتی شخصیت مایرز - بریگز با طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مثبت معنی‌داری نشان داد ($r=0/22$) (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲: نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون میان زیرمقیاس‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ابعاد شخصیتی مایرز - بریگز

حوزه بریدگی و طرد	حوزه خودگردانی و عملکرد مختل	حوزه دیگر جهت‌مندی	حوزه گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری	حوزه محدودیت‌های مختل	همبستگی	معنی‌داری	همبستگی	معنی‌داری	همبستگی	معنی‌داری	همبستگی	معنی‌داری
برونگرایی	۰/۰۴	۰/۶۲	۰/۰۴	۰/۶۳	۰/۰۴	۰/۹۶	۰/۰۹	۰/۵۴	۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۳۰
درونگرایی	۰/۰۴	۰/۶۰	۰/۰۴	۰/۸۸	۰/۰۴	۰/۸۷	*۰/۱۸	۰/۴۳	۰/۰۷	۰/۱۴	۰/۰۴	۰/۰۴
احساسی	۰/۰۴	۰/۶۵	۰/۰۴	۰/۱۰	۰/۰۵	۰/۵۷	۰/۰۴	۰/۶۹	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۶۴
تفکری	۰/۰۲	۰/۸۲	۰/۰۲	۰/۵۴	۰/۰۵	۰/۴۶	-۰/۰۲	۰/۶۰	۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۸۲
قضاوتی	*-۰/۲۰	۰/۰۲	*-۰/۲۲	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۶۱	*-۰/۲۴	۰/۰۰۰	*-۰/۳۱	-۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۰۰۶
ادراکی	۰/۰۴	۰/۶۲	۰/۰۸	۰/۳۶	-۰/۱۰	۰/۲۷	۰/۱۳	۰/۵۸	۰/۰۵۰	-۰/۱۰	۰/۱۳	۰/۱۳
شهودی	-۰/۰۶	۰/۴۹	۰/۰۴	۰/۶۵	-۰/۰۸	۰/۳۳	۰/۰۱	۰/۷۸	-۰/۰۲	-۰/۰۸	۰/۰۱	۰/۸۵
حسی	-۰/۰۷	۰/۴۰	-۰/۱۱	۰/۲۱	-۰/۰۰۹	۰/۹۱	*۰/۲۲	۰/۳۳	۰/۰۹	-۰/۰۰۹	۰/۲۲	۰/۰۱

بحث

هدف از مطالعه حاضر بررسی و مقایسه همبستگی میان طرحواره‌های ناسازگار اولیه با ابعاد شخصیتی مایرز - بریگز در بین دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی قم بود. براساس نتایج به‌دست آمده در ابعاد شخصیتی، تفاوتی میان دو گروه دختر و پسر مشاهده نشد. پسران در بُعد شهودی و دختران در بُعد احساسی، کمترین نمره را به دست آوردند. همچنین هر دو گروه بیشترین نمره را در بُعد برونگرایی و ادراکی کسب کردند.

در این راستا، می‌توان به پژوهش‌های مختلفی اشاره داشت. برای مثال Zardouz و همکاران طی پژوهشی که بر روی رزیدنت‌های گوش، حلق و بینی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانشجویان این رشته در ابعاد درونگرایی، حسی، تفکری و قضاوتی بیشترین نمره را کسب کرده‌اند (۱۱). مطالعه Swanson و همکاران نیز حاکی از آن بود که ابعاد درونگرایی، حسی، تفکری و قضاوتی، رایج‌ترین تیپ شخصیتی در رزیدنت‌های

جراحی است (۱۲).

Boyd و Brown در تحقیق خود نشان دادند ابعاد شخصیتی برونگرایی، شهودی، تفکری و قضاوتی، متداول‌ترین ابعاد شخصیتی در کارکنان مراکز اورژانس پزشکی است (۱۳). Lim و همکاران نیز با اجرای MBTI در ۲۷۰ دانشجوی پرستاری گزارش دادند متداول‌ترین سنخ شخصیتی این دانشجویان درونگرا - حسی - تفکری و قضاوتی (ISTJ) می‌باشد (۱۴). یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مطالعات پیشین همخوانی نداشت که علت را می‌توان در متفاوت بودن گروه نمونه پژوهشی جستجو کرد. پژوهش حاضر بر روی دانشجویان پزشکی دوره عمومی انجام گرفت. از آنجایی که تیپ‌های شخصیتی افراد، گرایش‌ها و تمایلات آن‌ها را برای برگزیدن شغل، حرفه و رشته تحصیلی مورد علاقه هدایت می‌کند؛ به‌نظر می‌رسد ابعاد شخصیتی برونگرایی و ادراکی می‌توانند نقش مؤثری در انتخاب رشته تحصیلی پزشکی در دانشگاه ایفا کنند.

رابطه بین سنخ احساسی و ادراکی با حوزه‌های محدودیت‌های مختل و دیگر جهت‌مندی نیز معنی‌دار بود. همچنین بین سنخ‌های برون‌گرایی، شهودی، ادراکی و تفکری با حوزه گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری، ارتباط معنی‌داری وجود داشت (۱۶). در پژوهش حاضر بُعد قضاوتی نیز با طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی منفی معنی‌داری داشت. بنابراین با توجه به این نتایج، به نظر می‌رسد افراد دارای تیپ شخصیتی قضاوت‌کننده، از ویژگی‌ها و زمینه‌های سرشتی یا شخصیتی برخوردارند که می‌تواند مانعی برای شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار فوق در آنها باشد.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد سنجش تأثیر متغیرهای شناختی و رفتاری با ابعاد شخصیتی دانشجویان می‌تواند ما را در فهم شکل‌گیری و پدیدآیی نیمرخ‌های شخصیتی خاص در دانشجویان کمک کند. یافته‌های پژوهش حاضر شواهدی را (هرچند ناکافی) برای ارتباط میان طرحواره‌های ناسازگار با تیپ‌های شخصیتی فراهم آورد. این یافته‌ها در خود، تلویحات مفیدی جهت تنظیم و شکل‌دهی مداخلات روانشناختی در نظر گرفته شده برای دانشجویان دربردارند؛ به‌طور مثال، متخصصان حیطه سلامت روان، با تکیه بر یافته‌های پژوهش‌هایی از این دست می‌توانند سنجش طرحواره‌های شناختی را به‌عنوان بخشی از فرآیند تشخیص درباره خصائص یا اختلالات شخصیتی در نظر بگیرند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله محققین این مقاله، از تمامی دانشجویانی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آورند.

از دیگر نتایج پژوهش این بود که طرحواره‌های حوزه طرد و بریدگی، بیشترین میانگین نمره و طرحواره حوزه دیگر جهت‌مندی، کمترین میانگین نمره را در بین دو گروه به دست آوردند. همچنین بین دو گروه، در طرحواره‌های حوزه محدودیت مختل (استحقاق، خودکنترلی ناکافی)، تفاوت معنی‌داری وجود داشت و دختران در این حوزه، نمرات بیشتری کسب کردند. در این زمینه نیز می‌توان به یافته‌های سایر پژوهشگران اشاره داشت. مطالعه Shorey و همکاران نشان داد زنان نسبت به مردان در ۱۴ طرحواره از ۱۸ طرحواره، نمرات بالاتری به دست آورده‌اند؛ هرچند که در مطالعه آنها، فراوان‌ترین و رایج‌ترین طرحواره‌ها در زنان و مردان یکسان بود (۱۵). با توجه به تحقیقات پژوهشگران پیشین، نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات قبلی همخوانی نداشت که علت این عدم همخوانی را می‌توان به ویژگی‌های آزمودنی‌های تحقیق، از قبیل گروه سنی، میزان تحصیلات و رشته تحصیلی، بهنجار بودن افراد نمونه و سایر ویژگی‌های آن در مقایسه با تحقیقات دیگر نسبت داد.

همچنین در مطالعه حاضر، بین بُعد درون‌گرایی شخصیت مایرز - بریگز و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی مثبت معنی‌داری وجود داشت. بُعد قضاوتی نیز با طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی منفی معنی‌داری داشت. بُعد حسی نیز با طرحواره‌های حوزه محدودیت‌های مختل، همبستگی مثبت معنی‌داری نشان داد. نتایج این مطالعه با پژوهش شریفی و همکاران همخوانی نسبی داشت. شریفی و همکاران در مطالعه خود با بررسی رابطه بین تیپ‌های شخصیتی مایرز - بریگز و طرحواره‌های شناختی در ۱۵۰ پرستار نشان دادند بین سنخ درونگرا، طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، رابطه معنی‌داری وجود دارد. از دیگر نتایج این پژوهش این بود که سنخ‌های درونگرا، برونگرا، احساسی، قضاوتی و ادراکی، رابطه معنی‌داری با حوزه خودگردانی و عملکرد مختل داشتند.

References:

1. Young JE. Cognitive therapy for personality disorders: A schema focused approach. 3rd ed. Florida: Professional Resources Press; 1999.
2. Young JE, Gluhoski V. A schema-focused perspective on satisfaction in close relationships. In: Sternberg RJ, Hojjat MS. Satisfaction in close relationships. New York: The Guilford Press; 1997.
3. Shirvani MY, Peyvastegar M. The relationship between life satisfaction and early maladaptive schemas in university students. Knowl Res Appl Psychol 2011;12(2):55-65 [Full Text in Persian]
4. Beck AT, Freeman A, Davis DD. Cognitive therapy of personality disorders. London: The Guilford Press: 2004.
5. Heidarian A, Nasimi M, Foruhar A. Investigation of relationship between Myers-Briggs personality types and rate of efficiency in personnel of Petrol National company. Couns Res Dev 2013;13(49):41-56. [Full Text in Persian]
6. Sadeghian F, SheikhPour N. The importance of personality types for job choice. Moshavereh Madreseh 2011;6(3):8-11. [Full Text in Persian]
7. Young JE, Kolsko J, Wissher ME. Schema therapy: Practitioners guide. New York: Guilford Press; 2006.
8. Ahi G, Mohammadifar M, Besharat MA. Reliability and validity of Yang's Schema Questionnaire. J Psychol Educ Sci 2004;37(3):5-20. [Full Text in Persian]
9. Mahmudian Dehkordi A. Standardization, reliability and validity of Myers-Briggs personality types among personnel of Shahrekord offices. [MA Thesis]. Educational Management. Isfahan University; 2007. [Text in Persian]
10. Zardouz S, German MA, Wu EC, Djalilian HR. Personality types of otolaryngology resident applicants as described by the Myers-Briggs Type Indicator. Otolaryngol Head Neck Surg 2011;144(5):714-8.
11. Swanson JA, Antonoff MB, D'Cunha J, Maddaus MA. Personality profiling of the modern surgical trainee: Insights into generation X. J Surg Educ 2010;67(6):417-20.
12. Boyd R, Brown T. Pilot study of Myers Briggs Type Indicator personality profiling in emergency department senior medical staff. Emerg Med Australas 2005;17(3):200-3.
13. Lim JY, Yoo IY, Oh SN. Relationship between personality types, SAT score and GPA of student nurses. J Korean Acad Nurs 2001;31(5):835-45.
14. Shorey RC, Anderson SE, Stuart GL. Gender differences in early maladaptive schemas in a treatment-seeking sample of alcohol-dependent adults. Subst Use Misuse 2012;47(1):108-16.
15. Sharifi AA. Investigation of relationship between Myers-briggs personality types and primary maladaptive schemas. [MA Thesis]. Counseling. Alameh Tabatabae University; 2010. [Text in Persian]